

EU og Internationalt
Den 5. juli 2022
FVM 185

SAMLENOTAT
Rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 18. juli 2022

1. Formandskabets arbejdsprogram for andet halvår 2022
- *Præsentation fra formandskabet*
KOM-dokument foreligger ikke
Side 2

2. Markedssituationen for landbrugsvarer
- *Information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter*
KOM-dokument foreligger ikke
Side 3

3. Strategiske planer under den fælles landbrugspolitik
- *Information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter*
KOM-dokument foreligger ikke
Side 10

4. Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet: Strategiske retningslinjer for en mere bæredygtig og konkurrencedygtig akvakultur i EU i perioden 2021-2030
- *Vedtagelse af rådskonklusioner*
KOM (2021) 236
Side 13

NOTAT OM RÅDSMØDE (LANDBRUG OG FISKERI)

Den 18. juli 2022

1. Formandskabets arbejdsprogram for andet halvår 2022 KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat.

Resumé

Blandt det tjekkiske formandskabs hovedprioriteter for landbrug er spørgsmålet om fødevarerforsyningssikkerhed, særligt i lyset af Ruslands invasion af Ukraine. Desuden ventes formandskabet at fremme drøftelser af Kommissionens forslag om bæredygtig pesticidforbrug samt Kommissionens forslag om salgsfremme. På dyresundheds-, fødevarer- og planteområdet forventes fokus blandt andet at være på bekæmpelse af afrikansk svinepest. På fiskeriområdet vil formandskabet håndtere handlingerne om de tilbagevendende forslag om fiskerimuligheder for Østersøen i 2023, samt forslag om fiskerimuligheder i Nordsøen, Skagerrak og Kattegat mv. i 2023. Formandskabets arbejdsprogram er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. juli 2022 med henblik på en præsentation.

Baggrund

Tjekkiet overtog den 1. juli 2022 formandskabet for Rådet. Tjekkiet indgår i trio-formandskab med Frankrig (første halvår 2022) og Sverige (første halvår 2023).

Formandskabets arbejdsprogram er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. juli 2022 med henblik på en præsentation fra formandskabet.

Formål og indhold

Det tjekkiske formandskabs hovedprioriteter ventes at være Ukraine-relaterede emner, herunder forsvar, flygtningesituationen og energiforsyningssikkerhed. Spørgsmålet om fødevarerforsyningssikkerhed som følge af den russiske invasion af Ukraine vil løbende blive behandlet på rådsmøderne (landbrug og fiskeri). Man forventer punktet vil være på samtlige rådsmøder under tjekkisk formandskab.

På landbrugsområdet vil fokus være på gennemførelsen af reformen af den fælles landbrugspolitik, herunder godkendelsen af de strategiske planer. Der vil desuden blive arbejdet på en generel indstilling om Kommissionens forslag til revision af reglerne for geografiske betegnelser for fødevarer. Formandskabet vil ligeledes påbegynde drøftelserne af Kommissionens forslag om bæredygtigt pesticidforbrug. Det forventes desuden, at Kommissionens forslag om salgsfremme eventuelt vil blive præsenteret under tjekkisk formandskab.

På fødevarerområdet forventes der drøftelser af handelsnormerne, herunder mærkning af honning samt ernæringsmærkning af fødevarer (herunder Nutriscore). På dyresundhedsområdet vil formandskabet fokusere på arbejdet med afrikansk svinepest. Der forventes afholdt højniveaukonference om dette i september 2022.

På fiskeriområdet forventes det, at det tjekkiske formandskab vil håndtere forslag om fiskerimuligheder for Østersøen for 2023 med henblik på vedtagelse på rådsmødet (landbrug og fiskeri) i oktober 2022. Forslaget om fiskerimuligheder i Nordsøen, Skagerrak og Kattegat mv. i 2023 forventes fremlagt med henblik på vedtagelse på rådsmødet (landbrug og fiskeri) i december 2022. Hertil kommer, at de årlige

konsultationer mellem EU/UK/Norge og kyststatsforhandlingerne også skal forberedes i Rådet. Desuden forventes forhandlingerne om fiskerikontrolforordningen at blive videreført under tjekkisk formandskab.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om formandskabsprogrammet.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag.

Konsekvenser

Præsentationen af formandskabets program forventes ikke i sig selv at have lovgivningsmæssige eller finansielle konsekvenser. Regeringen vil tage konkret stilling til de enkelte forslags konsekvenser.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i Det Rådgivende Fødevareudvalgs EU-underudvalg, § 2-udvalget (landbrug), § 5-udvalget (fiskeri) og Den Nationale Komité for Landbrugsdyr.

Danmarks Fiskeriforening Producent Organisation (DFPO) og Danmarks Pelagiske Producent Organisation (DPPO) finder det vigtigt, at der fra EU's side sikres, at formandskabet afsætter de nødvendige ressourcer for at sikre bi- og trilaterale aftaler mellem EU, Norge og Storbritannien indledes i tide og kan have virkning fra 1. januar 2023. Konkret håber DFPO og DPPO, at man fra formandskabets side vil forsøge at afslutte forhandlingerne mellem EU og Storbritannien senest den 10. december 2022, så aftalen kan nå at træde i kraft fra 1. januar 2023. Det skaber usikkerhed for fiskeriet, hvis først aftalen indgås i sidste øjeblik. Hvad angår Norge og fiskeriforvaltningen i Skagerrak finder DFPO og DPPO det vigtigt, at formandskabet prioriterer at indgå en aftale, som sikrer, at EU kan fiske i norske farvande fra 1. januar 2023 og på vilkår, som sikrer et stabilt fiskeri. DFPO og DPPO bemærker, at udvekslingen af fiskerimuligheder bør tilgodese EU's fiskeri efter arter, som tidligere var en central del af balancen mellem EU og Norge. DFPO og DPPO glæder sig over, at det tjekkiske formandskab prioriterer arbejdet med kontrolforslaget og de igangværende trilogforhandlinger. Det er vigtigt med fokus på de danske prioriteter.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes, at Rådet vil tage præsentationen af formandskabsprogrammet til efterretning.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen vil tage formandskabets prioriteter til efterretning.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

2. Markedssituationen for landbrugsvarer KOM-dokument foreligger ikke

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 25. maj 2022. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Den russiske invasion af Ukraine påvirker markedssituationen for landbrugsvarer på en række områder med stigende priser på både fødevarer, foder, handelsgødning og energi. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. juli 2022 med henblik på information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter.

Baggrund

Den generelle markedssituation for landbrugsvarer drøftes normalt hvert kvartal i Rådet (landbrug og fiskeri). Det tjekkiske formandskab har tilkendegivet, at punktet bliver et fast punkt på dagsordenen til drøftelse på alle rådsmøder (landbrug og fiskeri) i andet halvår af 2022.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. juli 2022 med henblik på orientering fra Kommissionen og udveksling af synspunkter

Formål og indhold

Markedssituationen for korn og proteinafgrøder

Generelt er der gode forhold i det meste af Europa dog med tørke i det nordlige Italien, Sydfrankrig og dele af Rumænien, mens andre dele af Europa i maj og juni 2022 har haft hedebløge og underskud af regn på -30 til -100 pct. under normalen.

Det Internationale Kornråd (IGC) forventede den 23. juni 2022, at den globale produktion af korn i 2021/22 vil ligge 3 pct. over 2020/21 på grund af højere udbytte af majs og hvede. Denne produktionsstigning overstiger forbruget, hvorfor de globale lagre forventes at stige med 1 pct., primært i Ukraine, hvor stigningen kædes sammen med reduceret eksport fra havnene omkring Sortehavet. Verdenshandlen forventes at falde med 2 pct. I 2022/23 forventes produktionen at falde med 1,5 pct. i forhold til 2021/22, som dog stadig vil være den anden største registrerede høst. Hertil kommer, at det samlede globale forbrug som følge af stigende priser på særligt foder forventes at falde med 0,3 pct., mens overførsel af globale lagre ligger på -4 pct. som et udtryk for, hvor stort lageret er ved produktionsårets afslutning, og dermed overføres til starten af næste produktionsår. Global handel forventes at falde med yderligere 3 pct.

Den globale produktion af hvede for 2021/22 forventes at blive den største høst IGC nogensinde har målt med 781 millioner tons, hvilket er ca. 1 pct. over 2020/21. Dog er der væsentlige forskelle landene imellem med 30 pct. stigning i Ukraine, som skyldes, at det er høsten fra sommeren 2021, mens Canada havde et produktionsfald på 38 pct. Majs forventes i 2021/22 at ligge 7 pct. over 2020/21 og byg 8 pct. under 2020/21. Forventningerne til den globale produktion af hvede for 2022/23 er på -1,5 pct. under 2021/22, -2,4 pct. for majs og +0,3 pct. for byg. På baggrund af den russiske invasion af Ukraine er forventningerne til høstudbyttet i Ukraine kraftigt nedjusteret. Den forventede høst i Ukraine af hvede forventes i 2022/23 at falde med 41,2 pct. sammenlignet med året før, 40,4 pct. for majs samt 46,7 pct. for byg. Forventningerne til Ukraines produktion af majs i 2022/23 er opjusteret i forhold til maj 2022, da et skift i Ruslands militære aktioner imod øst væk fra det nordlige og centrale Ukraine har medført, at såningen har oversteget tidligere forventninger, dog fortsat med et fald i opdyrket areal på 12 pct. i forhold til 2021/22.

Kommissionen forventede i februar 2022, at Ukraine i 2022 vil udgøre 4,2 pct. af den globale produktion af hvede, 3,3 pct. af den globale produktion af majs og 7 pct. af den globale produktion af byg. Ukraines andel af produktion vurderes i estimat fra juni 2022 for 2022/23 at komme til at udgøre 2,5 pct. for hvede, 2,1 pct. for majs og 3,6 pct. for byg. Ukraine er desuden storeksporthør af foder til EU med 44 pct. af EU's import af majs, hvorfor særligt sektorerne for fjerkræ og svin kan blive ramt af den manglende

ukrainske eksport. Visse nordafrikanske og mellemøstlige lande får en stor andel af deres korn fra Ukraine. Tyrkiet og Iran har haft større eksport af hvede fra Rusland til at dække deres normale efterspørgsel, som begrænses af faldende eksport fra Ukraine. Den faldende produktion og eksport af korn fra Ukraine og Rusland må forventes at få økonomiske og humanitære konsekvenser i det europæiske nærrområde, særligt i Afrika. Halvdelen af de afrikanske lande får ca. halvdelen af deres importerede hvede fra Rusland og Ukraine.

Globale priser på de vigtigste kornafgrøder (hvede, majs og byg) har den 23. juni 2022 siden sidste måned udviklet sig med -11,8 pct. for hvede, majs med -1,4 pct. og byg med +10 pct. De faldende hvedepriser skal ses i sammenhæng med pænt vejr i flere områder på den nordlige halvkugle, hvilket øger forventningerne til årets produktion, hvilket lægger en dæmper på priserne.

Markedet for oliefrø rammes også. Ukraine forventedes inden den russiske invasion at producere 17,5 mio. tons solsikkefrø i 2021/22, svarende til 30,7 pct. af den globale produktion, et tal som nu ligger på 16,4 mio. tons, svarende til 29,1 pct. af global produktion. En stor andel af denne produktion presses til olie, og EU modtager 89 pct. af sin importerede solsikkeolie og 36 pct. af sin importerede solsikkemel, der bruges til foder, fra Ukraine. I 2022/23 forventes Ukraines produktion af solsikkefrø at falde til 10 mio. tons. Det er et fald på 39 pct. som må forventes at blive udfordret af dårlig logistik og et fald i ukrainsk lagringskapacitet som følge af konsekvenser af krigen – herunder behov for togbaseret godstransport af afgrøder grundet russisk blokade af havne og ødelagt lagerkapacitet. Kommissionen fremlagde den 12. maj 2022 en meddelelse KOM (2022)217 om ”solidaritetsbaner”. Det skal facilitere bilaterale handelsforbindelser og Ukrainsk eksport af særligt korn til EU bl.a. ved udbygning af togforbindelser mellem Ukraine og nærliggende EU-medlemsstater, ligesom der er indført 0-told på alle varer fra Ukraine.

Markedet for handelsgødning steg i de første 5 måneder af 2022 med ca. 30 pct. som følge af den russiske invasion af Ukraine og EU's handelssanktioner over for Rusland og Hviderusland, efter stigninger i 2021 på omkring 80 pct. Priserne på gødning forventes i 2022 at stige med ca. 70 pct. inden den forventes at falde til ro i 2023. I henhold til opgørelse fra det Internationale Energi Agentur (IEA) blev ca. 45 pct. af den europæiske naturgas, som er den foretrukne energikilde til fremstilling af handelsgødning, importeret fra Rusland i 2021. Energiinputtet udgør 85 til 90 pct. af omkostningerne ved fremstilling af kunstgødning og er en indikator for prisen på gødning. Det estimeres, at produktionen i EU, som følge af høje energipriser, er faldet med ca. 40 pct., og at danske landmænd skal købe ca. 15 pct. af forbruget af gødning i 2022 til den aktuelle højere pris. Lavere forbrug af gødning forventes dog at have beskedent effekt på produktionen, som i større grad påvirkes af andre faktorer som frost og tørke. Eventuelle konsekvenser for næste års produktion af de fortsat stigende priser er uafklarede.

Markedssituationen for mælk og mejeriprodukter

Markedssituationen for mælk og mejeriprodukter har igennem den seneste tid generelt set en markant bedring, hvor mælkeprisen i maj 2022 lå på 47 cent/kg, hvilket historisk er en rekordhøj pris. Til sammenligning var den i august 2020 på 33,01 cent/kg. Medio maj 2022 ligger prisen på skummetmælkspulver på 404 euro/100 kg. Det er 59 pct. over prisen samme tid i 2021, og smørprisen ligger på 688 euro/100 kg. Det er 71 pct. over prisen samme tid i 2021. Den gunstige markedssituation skyldes faldende mælkeindvejning i EU. I kalenderåret 2021 faldt EU's mælkeindvejning med 0,3 pct. Også globalt stagnerer produktionen. Hertil kommer god efterspørgsel på verdensmarkedet.

Markedssituationen for svinekød

EU's marked for svinekød er i bedring efter en kraftig forværring af priserne i anden halvdel af 2021. I løbet af foråret 2022 er priserne steget. Prisniveauet for EU var således for uge 9 i 2022 på 149,3 euro/100 kg. Prisniveauet er siden steget med et lille fald på det seneste, og prisen lå i uge 18 på 194,1 euro/100 kg. Det var historisk en særdeles god pris, som i uge 24 er faldet en smule til 193, euro/100 kg. Den danske notering fulgte nogenlunde samme tendens. Fra oktober 2021 frem til udgangen af december 2021 lå noteringen fast på 8,40 kr./kg, men ved årsskiftet 2021/2022 faldt den til 7,90 kr./kg. Det var den laveste notering siden 2008. Efterfølgende er noteringen steget og er i uge 26 på 11,10 kr./kg. De stigende priser skal dog ses i lyset af tilsvarende stigende inputpriser på handelsgødning og proteinfoder.

Også smågriseprisen, der i efteråret 2020 kom ned på en daværende bundrekord på 35 euro/stk., steg i juni 2021 til 51,76 euro/stk., men var i uge 42 i 2021 nede på 29,0 euro/stk., hvilket er en historisk lav pris. Den var i uge 19 i 2022 steget til 54,8 euro/stk., men er efterfølgende i uge 24 igen faldet til 46,6 euro/stk.

Årsagen til den dårlige markedssituation frem til foråret 2022 er især forringet eksport til Kina og lave priser på det kinesiske marked, der i kalenderåret 2021 aftog ca. 49 pct. af EU's eksport. Det kinesiske marked udgjorde i 1. kvartal 2022 25,8 pct. af EU's eksport og var faldet med 63 pct. i forhold til samme periode 2021. Den hidtil gode afsætning medførte, at der skete en udvidelse af produktionen af europæisk svinekød for at imødekomme den kinesiske efterspørgsel af svinekød forårsaget af afrikansk svinepest. Udvidelsen af produktionen forværrede efterfølgende markedssituationen, da eksportandelen til Kina faldt, og i januar 2022 udgjorde knap 30 pct. Dertil kommer behersket efterspørgsel på EU's indre marked. Samtidig skete der ikke en tilsvarende tilpasning af den europæiske produktion af svinekød, som forblev på et meget højt niveau for at understøtte den hidtidige efterspørgsel.

En betydelig udfordring er ligeledes, at svinesygdommen afrikansk svinepest i september 2020 bredte sig fra Polen til Tyskland. Det har medført, at en række vigtige eksportlande, herunder Kina, har lukket for import af svinekød fra Tyskland, der udgør 24 pct. af EU's samlede eksport af svinekød. Der har også i Italien i foråret været tilfælde i de nordlige dele af landet, men på det seneste er der også opdaget tilfælde hos vildsvin nær Rom.

Kommissionen indførte 25. marts 2022 støtte til privat oplagring af svinekød. Ordningen ophørte den 29. april 2022. Der ydedes støtte til oplagring i perioder, der kan være på 60, 90, 120 eller 150 dage. Privat oplagring har til formål at trække varer ud af markedet for at begrænse udbuddet af varer med henblik på at hindre eller begrænse et prisfald og medfører, at de virksomheder, der søger på ordningen, kan få støtte til dækning af de udgifter, de har i den periode, produkterne er oplagrede. Der kunne indgives ansøgninger frem til 29. april 2022. Der nåede at blive indgivet ansøgninger på en samlet mængde på 47.541 tons. Den samlede ansøgte mængde fordelt på medlemsstater er 26 pct. i Nederlandene, 21 pct. i Danmark, 16 pct. i Spanien, 16 pct. i Tyskland og 11 pct. i Polen. Der er mindre andele i 10 øvrige medlemsstater.

Markedssituationen for oksekød

I kalenderåret 2021 faldt EU's kvægbestand 1,1 pct. sammenlignet med 2020. I hele 2021 og den forgangne del af 2022 har prisniveauet udviklet sig stigende og er i maj 2022 steget til en pris på 497,9 euro/100 kg, hvilket er 33 pct. højere end samme tid året før. Prisniveauet er fortsat betydeligt over gennemsnittet for de seneste tre år på trods af et mindre fald på 2 pct. siden maj til 486,2 euro/100 kg i juni 2022. EU's eksport steg 0,2 pct. i kalenderåret 2021 i forhold til 2020. EU's import steg 26 pct. i kalenderåret 2021 i forhold til 2020. Stigningen i importen til EU hænger sammen med en stor stigning i import af oksetalg fra Uruguay. Tallene er eksklusiv Storbritannien.

Markedssituationen for fjerkrækød

Markedssituationen i fjerkræsektoren er i bedring. Primo juni 2021 lå prisen på 204,03 euro/100 kg. I uge 18 af 2022 er prisen steget til 259,51 euro/100 kg og i uge 23 yderligere til 260,90 euro/100 kg. Det er 28,2 pct. over prisen samme tid sidste år og betydeligt over gennemsnittet for 2016-21. De høje kornpriser påvirker dog producenternes indtjening negativt. EU er fortsat nettoeksportør af fjerkrækød målt både i mængde og værdi.

Markedssituationen for frugt og grøntsager

Stingende inputpriser på bl.a. energi og gødning presser sektoren, som yderligere forværres af, at stigende inflation begrænser forbrugernes købekraft og dermed muligheden for at lægge de stigende inputpriser over på forbrugerne. Energipriser udgør ca. 20 pct. af producenternes omkostninger, hvilket særligt er en udfordring for vinterafgrøder i drivhus, eksempelvis tomater. Det kan medføre, at nogle producenter må skære ned for produktionen. Dette rammer særligt friske produkter. Derudover påvirkes markedet negativt af krigen i Ukraine, som forstyrrer forsyningskæder og eksportmuligheder, dog er markedet ikke i forventet grad påvirket af omdirigering af varer fra det krigsramte område til EU. Der er fra udgangen af april løftet op en smule på Belarus' importforbud af varer fra EU, hvilket er tiltrængt for en presset polsk æble- og pæresektor, men derudover ikke forventes at have større konsekvenser for markedet generelt.

Markedssituationen for sukker

Globale sukkerpriser faldt i 1. kvartal 2022 en smule, som det er normalt i begyndelsen af året, men ligger pr. 24. juni på 517 euro pr. ton. Det er værd at bemærke, at prisniveauet trods mindre fald ikke har været højere siden 2017. Også i EU er priserne stigende over referenceværdien til højeste prisniveau siden 2017 med 452 euro pr. ton, 36 pct. over niveau fra 2021. Importen af sukker til EU lå i maj 15 pct. under niveau fra sidste år, mens import fra landene omfattet af "alt undtagen våben"-initiativet og økonomiske partnerskabsaftaler fortsat lå 25 pct. under niveau fra sidste år. Eksport fra EU lå i april 17 pct. over niveau fra sidste år.

Markedssituationen for vin

Forventninger til høst af vin og most i 2021/2022 lå i april 2022 på 158,7 tusind hektoliter, et forventet fald på 7 pct. ift. høst i 2020/2021. Italien, Spanien og Frankrig udgør 80 pct. af EU's produktion med et overordnet fokus på kvalitetsvine. Eksporten nåede i sidste år (2020/2021) ny rekord med en stigning på 12 pct. ikke medregnet UK, og dette niveau fortsætter i det nye år, mens importen falder med 5 pct.

Eksport generelt

EU's landbrugseksport steg med 7,3 pct. fra 2020 til 2021, mens landbrugsimporten til EU steg med 7,0 pct. EU's handelsoverskud på landbrugsområdet var i 2021 på 67,9 mia. euro (ca. 506 mia. kr.), hvilket er en stigning på 8,0 pct. i forhold til 2020.

Der er i 2021 afsat 183 mio. euro til salgsfremme, hvoraf næsten halvdelen går til at fremme økologi, bæredygtigt landbrug og landbrugs- og fødevarerektorens rolle i forbindelse med klima og miljø. 19 mio. euro er øremærket programmer, som skal øge forbruget af frisk frugt og grønt på det indre marked. Der er i 2022 afsat 186 mio. euro til salgsfremme med næsten halvdelen til at fremme af økologi, bæredygtigt landbrug og landbrugs- og fødevarerektorens rolle i forbindelse med tilpasning til klima og miljø. Der ses desuden øget fokus på EU's indre marked og i særdeleshed på økologi, mens budgettet til at fremme sunde kostvaner og forøget forbrug af frugt og grønt i EU forbliver uændret. Kommissionen har endnu ikke fremsendt arbejdsprogram for 2023, som dog forventes at ligne 2022 meget.

Indførelse af krisetiltag i lyset af den russiske invasion af Ukraine

Der er på EU-niveau truffet beslutning om, at medlemsstaterne kan fravige visse betingelser for den grønne støtte under den direkte støtte i 2022 med henblik på at dyrke braklagte arealer i EU. Muligheden anvendes ikke i Danmark. Kommissionen har også vedtaget en delegeret forordning, som giver mulighed for at udmønte en ekstraordinær krisestøtte som støtte til landbrugere, der i særlig er grad påvirket af markedsforstyrrelser forårsaget af øgede omkostninger og afbrudt handel på grund af Ruslands invasion af Ukraine. Der er krav om, at medlemsstaten senest 30. juni 2022 over for Kommissionen skal redegøre for de tiltag, der er gennemført i forbindelse med udformningen af krisestøtten for at undgå konkurrenceforvridning. Der er desuden krav om, at medlemsstatens krisestøtte er landbrugere i hænde senest 30. september 2022. Kommissionen stiller i alt 500 mio. euro til rådighed for den ekstraordinære krisestøtte. Danmark modtager ca. 77 mio. kr. heraf.

Kommissionen har endvidere den 23. marts 2022 fremlagt en meddelelse KOM(2022)133 om fødevarerforsyningsikkerhed i EU, hvor fokus i høj grad er på at sikre fødevarerforsyning og stabile fødevarerforsyningskæder.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet, idet der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i §2-udvalget (landbruget):

Landbrug & Fødevarer forventer overordnet set yderligere stigninger i produktionsomkostninger for alle sektorer som følge af den aktuelle situation i Ukraine. Krigen har åbenlyse konsekvenser for eksporten til Rusland og Ukraine, men medfører også ændringer i fragtruter til øvrige eksportmarkeder. Og store udfordringer med at sikre forsyningsikkerheden.

De høje mælke- og mejeripriser skal ses i sammenhæng af de markant højere produktionsomkostninger hos både landmanden og mejerierne, hvorfor landmanden og mejeriets margin ikke nødvendigvis af spejles i prisudviklingen. Noteringen i maj 2022 steg med 4 eurocent til en samlet pris på cirka 50 eurocent/kg. Siden er prisen steget yderligere og er i juli på 54 eurocent/kg. Priserne på alle råvarer er stigende, og det er især den konventionelle mælk samt mozzarella og gul ost, der driver udviklingen. Som regel vil højere mælkepriser medføre stigninger i indvejningen, men dette har ikke været tilfældet i anden halvdel af 2021 og starten af 2022 netop på grund af meget høje energi- og foderpriser. Den samlede mælkeindvejning for 2021 var -0,3 pct. lavere end 2020, og mælkeindvejeningen for januar 2022 ligger på niveau med 2021. I aktivering af kriseredskaber fra EU og eventuelle nationale tiltag vil mejerisektoren primært pege på tiltag, der sikrer forsyningen og produktionen hos landmanden. Foderforsyningen af både økologisk og konventionelt foder meldes for nuværende forholdsvist stabilt, imens der er større usikkerhed vedrørende forsyningen af GMO-frit foder. Forsyning af gødning er også en bekymring for produktionen i 2023.

For svinekød har situationen i Ukraine ligeledes skabt stor usikkerhed i markedet med stærkt stigende inputpriser (foder, energi, fragtrater m.v.) hvilket har forringet bytteforholdet markant. Selvom der på det seneste har været stigninger i den danske notering fra 7,90 til 11,30 kr./kg ligger noteringen stadigvæk et godt stykke fra nulpunkt. Fremadrettet i 2022 er der udsigt til slagtninger i EU, der vil ligge

lavere end året før. Landbrug & Fødevarers fortsatte forventning er, at der vil ske en stigning i den hjemlige notering i løbet af foråret 2022. Den danske svinetælling i april 2022 viser et fald på 5,2 pct. i forhold til april 2021. Det dårlige bytteforhold slår således også igennem i Danmark. Hertil kommer, at slagtevægten falder som konsekvens af de høje foderpriser. Dette vil yderligere bidrage til en nedgang i EU-produktionen af grisekød i år. En nedgang på mere end 5 pct. i EU-produktionen af grisekød i 2022 virker således ganske realistisk. Dette vil mængdemæssigt mere end opveje for den tabte EU-eksport til Kina. Ud over lavere EU-slagtninger og sæsonmæssig bedre efterspørgsel kan der også her håbes på støtte fra en bedre efterspørgsel fra Kina. Etablering af privat oplagring i april 2022 havde en positiv effekt på prisen, og Danmark var blandt de lande der benyttede ordningen mest.

For oksekød blev der i 2021 i Danmark slagtet 6.000 kreaturer flere end 2020. Samtidigt er den gennemsnitlige afregningspris steget 5-6 kr. pr. kg. slagtevægt. Prisniveauet er generelt stigende i europæiske oksekødsektor. Efter flere år hvor den danske afregningspris har ligget lavere end de øvrige EU-lande, begynder prisen at nærme sig de andre EU lande. Den danske kvægbestand er faldende og er i perioden marts 2021 til marts 2022 faldet med 17,6 pct. Samtidig er EU importen af oksekød stigende, sammenlignet med de to tidligere år. Dette er med til at presse produktionsincitamentet i sektoren, foruden de stigende produktionsomkostninger, der også begrænser den reelle indtjening for landmanden.

For fjerkrækød dækker stigende priser langt fra den stigende tendens til højere produktionsomkostninger til foder, energi og lønninger, der udgør 80-90 pct. af de samlede produktionsomkostninger. Disse omkostningskomponenter forventes at stige 20-30 pct. over de kommende måneder mens metal og plastikmateriale til pakninger af kyllingeprodukter ligeledes udsættes for prisstigninger på op til 40 pct. Dertil kommer, at svækket eksport til tredjelande fra EU grundet restriktioner på grund af fugleinfluenza medfører større afsætning på det indre marked og dermed større mængder med deraf følgende fald i priserne. Dette lægger således pres på indtjeningen i eksportvirksomhederne, der har afsat større mængder på det indre marked til lavere priser. Desuden opleves større grad af protektionisme, hvor både covid19 og udbrud af fugleinfluenza bruges på en række destinationer til at lukke for eksport fra Danmark og EU generelt med det formål at øge den nationale selvforsyningsgrad.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

En række medlemsstater har fortsat stor fokus på udfordringerne som følge af den russiske invasion af Ukraine.

På rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 14. juni 2022 ønskede en række medlemsstater udsættelse af to elementer i landbrugsreformen, hvilket var sædskifte (GLM 7) og brak (GLM 8) for at øge kornproduktionen. Kommissionen ville overveje muligheden.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen arbejder for at underbygge en markedsorienteret og konkurrencedygtig landbrugssektor og et velfungerende indre marked. Regeringen lægger vægt på, at Kommissionen overvåger markedssituationen for landbrugsvarer som følge af Ruslands invasion af Ukraine. Regeringen støtter, at EU understøtter eksport af korn fra Ukraine.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg den 3. juni 2022 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 13. juni 2022, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 25. maj 2022.

Notatet er ligeledes oversendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

3. **Strategiske planer under den fælles landbrugspolitik KOM-dokument foreligger ikke**

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 9. marts 2022. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Med EU's landbrugsreform skal medlemsstaterne udarbejde en strategisk plan til gennemførelse af landbrugspolitikken og fremsende denne til Kommissionen senest den 1. januar 2022. Kommissionen skal evaluere og godkende de strategiske planer inden ikrafttrædelse den 1. januar 2023. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. juli 2022 med henblik på information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter.

Baggrund

Med Europa-Parlamentet og Rådets forordning (EU) 2021/2115 af 2. december 2021 om regler for støtte til strategiske planer, der udarbejdes af medlemsstaterne under den fælles landbrugspolitik og finansieres gennem Den Europæiske Garantifond for Landbruget (EGFL) og Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL), og om ophævelse af forordning (EU) nr. 1305/2013 og (EU) nr. 1307/2013 skal medlemsstaterne udarbejde en strategisk plan til gennemførelse af landbrugspolitikken.

Fristen for fremsendelse af de strategiske planer til Kommissionen var den 1. januar 2022. På den baggrund blev forslaget til den danske strategiske plan fremsendt til Kommissionen den 22. december 2021. Kommissionen skal evaluere og godkende de strategiske planer inden ikrafttrædelse den 1. januar 2023.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. juli 2022 med henblik på information fra Kommissionen og udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

EU's landbrugsreform implementeres fra 2023. Medlemsstaterne skal forud herfor udarbejde en strategisk plan med beskrivelse af gennemførelsen af landbrugspolitikken. Denne plan skulle senest den 1. januar 2022 være fremsendt til Kommissionen. Kommissionen skal herefter evaluere og godkende de strategiske planer med henblik på, at planerne kan træde i kraft for perioden 2023-27.

Ifølge forordningen skal Kommissionen fremsætte bemærkninger til de strategiske planer tre måneder efter fremsendelse. Medlemsstaterne skal da forelægge Kommissionen alle nødvendige supplerende oplysninger, og hvis relevant revidere den forslåede plan. Godkendelsen af hver strategisk plan sker jf. EU-reglerne senest seks måneder efter, at den pågældende medlemsstat har fremlagt den. Denne frist omfatter ikke det tidsrum, hvor Kommissionen har fremsendt sine bemærkninger eller en anmodning om ændring af den strategiske plan til medlemsstaten og frem til den dato, hvor medlemsstaten fremsender sit svar til Kommissionen. Danmark modtog Kommissions bemærkninger den 31. marts 2022, som efterfølgende blev offentliggjort på Kommissions hjemmeside.

De strategiske planer får først retsvirkning, når disse er godkendt af Kommissionen.

Det er forventningen, at Kommissionen godkender medlemsstaternes strategiske planer i efteråret 2022 forinden ikrafttrædelse den 1. januar 2023.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om sagen.

Nærhedsprincippet

Der er ikke redegjort for nærhedsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag.

Gældende dansk ret

Der er ikke redegjort for gældende dansk ret i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag.

Konsekvenser

Der er ikke redegjort for konsekvenser i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag. Der er således ingen lovgivningsmæssige, økonomiske konsekvenser af punktet, ligesom beskyttelsesniveauet ikke påvirkes.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i §2-udvalget (landbrug).

Landbrug & Fødevarer finder det afgørende, at Kommissionens hensigt med at lægge flere beslutninger om implementering ud til medlemsstaterne bliver ført ud i livet. Landbrug & Fødevarer opfordrer til, at man fra dansk side holder fast i den planlagte udmøntning på trods af Kommissionens spørgsmål til dele heraf. Det er i den forbindelse helt afgørende for Landbrug og Fødevarer, at man fra dansk side – som opfølgning på beslutningen om at lave en udjævning af betalingsrettighedernes værdi – kan levere de afbødende foranstaltninger, som der blev stillet i udsigt med landbrugsaftalen uden, at de udvandes for landmanden. Det gælder både for bioordningerne til planteproduktion og til miljø- og klimavenligt græs og de nye koblede støtteordninger. Landbrug & Fødevarer finder det endvidere vigtigt, at der på nuværende tidspunkt i godkendelsesprocessen ikke indføres unødige skærper og øget regelkompleksitet for danske landmænd. Landbrug & Fødevarer mener, at eventuelle lempelser af EU-reglerne også bør komme danske landmænd til gode. Det kunne f.eks. være, hvis EU beslutter sig for at udskyde indførelsen af visse krav. Dette er vigtigt, så der ikke er tale om konkurrenceforvridende vilkår for danske landmænd.

Landbrug & Fødevarer noterer sig, at Kommissionen er afvisende over for at godkende den danske plan om at anvende afgrødediversificering, og at Kommissionen i stedet ønsker en løsning med krav om afgrøderotation. Landbrug & Fødevarers foreløbige analyser viser, at et sådan krav vil påføre erhvervet en meget betydelig merudgift på op til 150 mio. kr. Det er uden dokumentation for, at det vil forbedre jordens frugtbarhed, som det er målsætningen med kravet. Landbrug & Fødevarer bemærker, at selv lempeligere udgaver af et rotationskrav vil ramme erhvervet hårdt. Kvægsektoren er allerede meget hårdt ramt af udjævningen af hektarstøtten. Landbrug & Fødevarer finder det dybt urimeligt, hvis sektoren også rammet hårdt af et krav om afgrøderotation. Desuden vil det ifølge Landbrug & Fødevarer stride mod den politiske målsætning i landbrugsaftalen om at sikre en afbødning for udjævningen af hektarstøtten.

Landbrug & Fødevarer finder det vigtigt, at det i bioordningen for planter sikres, at kartoffelstivelses- og sukkerroeproducenter kan modtage støtte til deres arealer med disse afgrøder. Landbrug & Fødevarer finder det som et afgørende element i landbrugsaftalen til sikring af afbødning af de negative økonomiske konsekvenser af udjævningen af støtten. Landbrug & Fødevarer er uenige i Kommissionens tilgang til håndtering af kravet om jorddække (GLM 6). I stedet bør forslaget om jorddække på 60 pct. fasholdes. Det er afgørende for Landbrug & Fødevarer, at kravet ikke stilles på arealer, hvor det hverken fagligt

eller økonomisk giver mening. Det skal f.eks. sikres, at der bliver undtagelser for økologisk produktion, majs, roer, gartneriafgrøder, kartofler, planteskoleafgrøder og af forskellige sygdomssaneringshensyn på linje med de undtagelser, der i dag eksisterer i jordbearbejdningsreglerne.

Kommissionen er kritisk over for det danske oplæg til håndtering af kravet vedrørende jorderosion (GLM 5). Landbrug & Fødevarer finder det afgørende, at man fra dansk side ikke imødekommer kritikken på en måde, så arealer, der i årtier har været dyrket uden problemer med erosion, bliver belagt med yderligere og unødige begrænsninger. Landbrug & Fødevarer finder det helt afgørende, at de strategiske planer bliver hurtigt godkendt, så danske landmænd får klarhed omkring regler og vilkår for kommende års tilskudsordninger under EU's landbrugspolitik. Landbrug & Fødevarer understreger dog i den forbindelse, at man fra dansk side ikke på grund af tidspresset må give køb på områder, hvor der ikke er faglig dokumentation for kravene, og hvor det vil medføre store ekstra unødvendige omkostninger. Landbrug & Fødevarer finder det afgørende, at når de strategiske planer er godkendt, så skal der være en klar og præcis kommunikation om tilskudsordninger og vilkår fra danske myndigheder til landmænd og andre støttemodtagere. Det haster allerede nu med klar besked til landmænd og konsulenter, der skal klare planlægningen de kommende år.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Medlemsstaterne forventes generelt set at lægge vægt på, at de strategiske planer godkendes uden unødigt ophold, idet implementering skal begynde den 1. januar 2023. I konklusionerne fra Det Europæiske Råd den 30.-31. maj 2022 blev behovet for en hurtig godkendelse af de strategiske planer understreget.

Alle medlemsstater har fremsendt deres strategiske planer til Kommission og modtaget Kommissionens bemærkninger. Under drøftelsen kan det forventes, at flere medlemsstater vil anmode Kommissionen om, at fremsætte forslag snarest, såfremt Kommissionen agter at udsætte iværksættelsen af dele af landbrugsreformen. Udgifter til den direkte landbrugsstøtte kan ifølge forordningen først refunderes kalenderåret efter godkendelse af de strategiske planer.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen ser frem til en drøftelse af status for de strategiske planer, idet alle medlemsstater har modtaget bemærkninger fra Kommissionen, og godkendelsesprocessen er dermed fremskreden på tværs af medlemsstaterne. Det er væsentligt at få erfaringer fra andre medlemsstater for at sikre gennemsigtighed i godkendelsesprocessen. Det er samtidig væsentligt, at Kommissionen fokuserer på at godkendelsesprocessen bliver uden unødigt ophold, af hensyn til, at de strategiske planer skal være rettidigt implementeret den 1. januar 2023.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har senest været forelagt Folketingets Europaudvalg den 17. marts 2022 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 21. marts 2022, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 9. marts 2022.

Notatet er ligeledes fremsendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

4. **Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet: Strategiske retningslinjer for en mere bæredygtig og konkurrencedygtig akvakultur i EU i perioden 2021-2030** **KOM (2021) 236**

Nyt notat.

Resumé

Kommissionen fremlagde i maj 2021 en meddelelse om strategiske retningslinjer for en mere bæredygtig og konkurrencedygtig akvakultur i EU i perioden 2021-2030. Formandskabet har fremlagt et udkast til rådskonklusioner om EU's nye strategiske retningslinjer. Formålet med rådskonklusionerne er at støtte op om visionen for videre udvikling af akvakultursektoren i EU og støtte udviklingen af miljø- og klimavenlige strategier for sektoren på et nationalt niveau baseret på bedste videnskabelig rådgivning. Kommissionen opfordres til at forbedre sammenhængen mellem målene om en bæredygtig vækst i den europæiske akvakultursektor og EU's miljølovgivning, samt til at foreslå ændringer til EU's økologiforordning så mulighederne for anvendelse af recirkuleringsanlæg i økologisk akvakultur forbedres. Udkastet har i sig selv ingen lovgivningsmæssige konsekvenser, økonomiske konsekvenser eller konsekvenser for beskyttelsesniveauet. Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. juli 2022 med henblik på vedtagelse af rådskonklusioner.

Baggrund

Kommissionen har den 12. maj 2021 fremlagt en meddelelse om strategiske retningslinjer for en mere bæredygtig og konkurrencedygtig akvakultur i EU i perioden 2021-2030.

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 18. juli 2022 med henblik på vedtagelse af rådskonklusioner.

Formål og indhold

Kommissionens meddelelse om strategiske retningslinjer for en mere bæredygtig og konkurrencedygtig akvakultur i EU i perioden 2021-2030 skal give en fælles vision for EU om den videre udvikling af akvakultursektoren på en måde, der bidrager til de politiske målsætninger i EU's nye vækststrategi, den grønne pagt og især til jord-til-bord-strategien, som sigter mod at gøre fødevarer systemer retfærdige, sunde og miljøvenlige.

Retningslinjerne har fire hovedmål; 1) opbygning af modstandsdygtighed og konkurrenceevne; 2) deltagelse i den grønne omstilling; 3) sikring af social accept og forbrugeroplysning; 4) øget viden og innovation.

Udkastet til rådskonklusioner bakker op om anbefalingerne i Kommissionens retningslinjer og kommer med enkelte forslag og opfordringer til Kommissionen om konkrete emner, som vil kunne styrke implementeringen i medlemslandene. Rådet støtter målet om at opbygge en bæredygtig, modstandsdygtig og konkurrencedygtig akvakultursektor, som er med til at bidrage til nærrende, sunde og sikre fødevarer og reducere EU's afhængighed af import af fiskeri- og akvakulturprodukter samtidig med, at der skabes økonomisk vækst og jobs. Det understreges, at målet er et godt eksempel for den globale omstilling til bæredygtige fødevarer systemer.

Det noteres, at der skal sikres adgang til plads, især for skaldyr- og marint fiskeopdræt, og vand af god kvalitet, hvis akvakultursektorens vækst, modstandskraft og konkurrenceevne skal sikres. Rådet deler

også Kommissionens opfordring til at revidere og strømline de lovgivningsmæssige og administrative rammer, hvis det er relevant, herunder deling af bedste praksis vedrørende administrative procedurer.

Rådet opfordrer Kommissionen til at fremsætte et forslag om at forbedre sammenhængen mellem målene om en bæredygtig vækst i den europæiske akvakultursektor og EU's miljølovgivning, særligt vandrammedirektivet. Det understreges, at de biogene substanser fra akvakultur kan anvendes som gødning eller til biogas, såfremt andre lovgivningsmæssige krav er opfyldt, men yderligere forskning og innovativ implementering er nødvendig.

Rådet noterer også med bekymring, at de voksende bestande af rovdyr, som f.eks. odder og skarv, i de senere år er blevet en betragtelig økonomisk udfordring for akvakulturoperatører i visse regioner, hvilket er endnu en hindring for vækst, og opfordrer derfor Kommissionen til at identificere effektive forvaltningstiltag på tværs af EU for at forhindre eller begrænse skaderne fra rovdyr.

Rådet understreger desuden, at samtidig med at akvakulturens præstationer øges med hensyn til miljøet og dyrevelfærden, og der opstilles ambitiøse mål, er det også nødvendigt at sikre økonomisk og social stabilitet og udvikling af akvakulturvirksomheder og at sikre produkters fødevarer sikkerhed.

Rådet støtter udvikling af nye akvakulturmetoder, særligt dem med lav miljømæssig påvirkning, f.eks. recirkuleret akvakultur, og understreger yderligere skridt til at øge akvakulturens miljømæssige præstationer også omfatter økologisk akvakultur. Kommissionen opfordres til at foreslå ændringer til EU's økologiforordning, som i dag alene tillader økologisk produktion under meget strikte betingelser, herunder i recirkuleringsanlæg. Kommissionen opfordres også til at foreslå et EU-system, som anerkender og belønner miljøvenlig produktion eller produktion, som leverer yderligere økosystemservices.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om sagen.

Nærhedsprincippet

Der er ikke redegjort for nærhedsprincippet i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag.

Gældende dansk ret

Danmark er som en integreret del af det Europæiske Hav-, Fiskeri- og Akvakulturprogram (EHFAF) ved at udarbejde en strategi for en bæredygtig akvakultursektor, som tager afsæt i de strategiske retningslinjer.

Konsekvenser

Sagen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige, administrative, statsfinansielle eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. Sagen har i sig selv ingen konsekvenser for beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i §5-udvalget (fiskeri).

Dansk Akvakultur ser gerne, at der er bred politisk opbakning til de strategiske retningslinjer fra både Rådet, Parlamentet, EØSU og Regionsudvalget. Dansk Akvakultur gør opmærksom på at de strategiske retningslinjer er støttet af både Federation of European Aquaculture Producers (FEAP) og Kommissionens Rådgivende Udvalg for Akvakultur. Dansk Akvakultur støtter op om, at Kommissionen gør gældende, at opnåelse af målene i de strategiske retningslinjer afhænger af myndighederne i EU, medlemsstaterne, akvakulturproducenter, NGO'er, investorer, forarbejdningsvirksomheder, detailhandlere og

forbrugere. De strategiske retningslinjer indeholder en række initiativer, der kun kan realiseres med politisk opbakning fra medlemsstaterne. Dansk Akvakultur understreger, at det er særligt vigtigt for akvakultur, som er underlagt den såkaldte ”åbne koordinationsmetode”.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være opbakning til udkastet til rådskonklusioner i Rådet.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen kan støtte rådskonklusionerne om de strategiske retningslinjer og de brede opfordringer til at udvikle sektoren i en grøn retning og behovet for en ny strategisk tilgang til udviklingen af akvakultursektoren. Baggrunden herfor er først og fremmest den stigende efterspørgsel efter fisk og skaldyr og behovet for miljøskånsom og klimavenlige fødevareproduktioner.

Regeringen ønsker ikke flere og større havbrug i Danmark og finder, at fremtidens fiskeopdræt i højere grad skal foregå i miljøvenlige salt- og ferskvandsdambrug på land. Regeringen ser således et forsat behov for grøn omstilling i akvakultursektoren og støtter derfor særligt de mål i de strategiske retningslinjer, der opfordrer til dette, herunder ændringer i EU's økologiforordning, så mulighederne for anvendelse af recirkuleringsteknologi forbedres.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.